

Motion till riksdagen 2025/26:2388

av **Markus Wiechel (SD)**

Förändringar i lagen om offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU, är det centrala regelverket för hur offentliga myndigheter i Sverige ska upphandla varor, tjänster och byggentreprenader. Lagen bygger på EU-direktiv och syftar till att säkerställa effektiv användning av skattemedel genom konkurrens, likabehandling av leverantörer, icke-diskriminering, transparens och fri rörlighet inom EU. Upphandlingar över vissa tröskelvärden måste annonseras offentligt och följa specifika procedurer, som öppen eller selektiv upphandling, för att undvika korruption och främja kostnadseffektivitet. LOU kompletteras av andra lagar som LUF (försörjningssektorer), LUF S (försvar) och LUK (koncessioner). Principen är att alla leverantörer ska behandlas lika, och upphandlande myndigheter måste motivera beslut baserat på objektiva kriterier som pris och kvalitet.

Lagen om offentlig upphandling (LOU) har i mångt och mycket varit en hörnsten i svensk förvaltning sedan den infördes i sin nuvarande form, men idag är det uppenbart att den inte längre håller måttet i en snabbt föränderlig värld. Med en årlig upphandlingsvolym på runt 800–1 000 miljarder kronor – motsvarande cirka 15–20 procent av BNP – är offentlig upphandling en enorm motor för ekonomin, innovation och samhällsutveckling. Ändå hindras dess potential av en stelbent, byråkratisk struktur som skapar onödiga hinder för både myndigheter och leverantörer:

1. För komplex och tidskrävande: LOU:s detaljerade regler skapar byråkrati och långa processer. Upp till 20–30 procent av upphandlingarna överklagas, vilket försenar viktiga projekt. En reform bör förenkla procedurer och använda digitala verktyg för att minska administrationen.
2. Hämmar innovation och hållbarhet: LOU prioriterar ofta lägsta pris framför kvalitet, miljö och innovation. Hållbarhetskrav är svåra att tillämpa, och lagen missar att driva på grön omställning eller Agenda 2030. En modern LOU bör kräva tydliga hållbarhetskriterier och främja innovativa lösningar som AI eller cirkulära material.
3. Utestänger småföretag: Komplicerade krav gör det svårt för små och medelstora företag att delta, vilket gynnar stora aktörer och minskar konkurrens. Reformen bör istället underlätta för dessa genom mindre upphandlingslotter och enklare anbud.
4. Oanpassad till digitalisering och kriser: LOU saknar flexibilitet för att hantera globala utmaningar som pandemier eller cyberhot. Digitala lösningar, som e-upphandling och AI-stöd, behövs för snabbare och säkrare processer.

LOU är helt enkelt alltför komplex och administrativt tungrodd, vilket leder till höga kostnader och ineffektivitet. Reglerna, som bygger på EU-direktiv, är fyllda av detaljerade procedurer som kräver långtgående dokumentation, annonsering och utvärdering. Detta resulterar i långa processer som kan ta månader eller år, och ofta leder till att upphandlingar överklagas – i Sverige överprövas upp till 20–30 procent av upphandlingarna, vilket försenar viktiga investeringar i infrastruktur, vård och utbildning. Vi kan inte ha en lag som prioriterar formalia framför resultat, varför regeringen bör reformera LOU.

Markus Wiechel (SD)